

A kisantant külügyminiszterei fontos gazdasági terveket kovácsolnak

A prágai értekezlet

Vámegyezségről tárgyalnak a kisantant külügyminiszterei Prágában. -- A Dimineata szerint a kisantant barátsága erősebb mint valaha

Lengyelország magára marad?

A belpolitikai kérdések a legutóbbi napok eseményeire való tekintettel kiestek az érdeklődés homlokteréből és a lapok hasábjait a négyhatalmi paktum foglalja le. A lapok különféle képen kommentálják a négyes szerződés újjáéledését, de azért már teljesen higgadtan mérlegelik az eshetőségeket és a revíziós veszély csökkenésével megállapítják, hogy Franciaország helyesen járt el.

A prágai Kisantant konferenciával is részletesen foglalkozunk a lapok és méltatják annak jelentőségét.

„A kisantant barátsága erősebb mint valaha“

Bukarest, máj. 30.

A „Dimineata“ érdekes cikket ír P. Nasta tollából a prágai tanácskozással kapcsolatban.

— A prágai tanácskozás alkalmat ad annak a ténynek a bebizonyítására, hogy a Kisantant, a genfi paktumnak alapján áll és szétválaszthatatlan egységében hatalmi erő képvisel — 47 millió lakossával.

A kisantant barátsága ma erősebb mint valaha. Ha a nemzetközi viszonyok nem lennének olyan kritikusok, akkor ennek a barátságnak nem lenne meg az erkölcsi ereje, mely mindenkinek meggondolásul szolgálhat. Az újjászervezett Kisantant kiállta a próbát a nemzetközi politika harcterén.

A cikkíró ezután azt hangoztatja, hogy a három államnak a legrövidebb időn belül vámegyezségre kell

lépnie egymással és gazdaságilag koncentrálni kell az erőket.

„Nem vámunió, csak vámegyezség“

Prága, máj. 30.

A tanácskozásoknak tulajdonképpen ez a lényege, mert sokan sürgetik már, hogy a három ország törölje el a vámsorompókat és korlátlanul lehessen közlekedni az országhatárokon.

Ez a szép terv mindezekért azért nem tudott létrejönni, mert a gazdasági válság által feldúlt országok kereskedelme nem bírta el a szabad kereskedelmet. Sokan, különösen Csehországban remélték, hogy ez alkalommal létrejön a vámunió, de az előlegezett hírek szerint erről a tervről ismét le kell mondani.

Dr. Hodza Milan a cseh földműveléstudományi miniszter ezzel kapcsolatban érdekes nyilatkozatot tett.

— Nincs szó, mert nem lehet szó vámunióról. Csak vámegyezségről és gazdasági egyezményről tanácskozunk és a három testvérország áruinak kölcsönös előnybe részesítéséről lehet beszélni.

Lupu uralomra jutásáról beszél

Bukarest, máj. 31.

Lupu a parasztpárti politikus Caliacraiban gyűlést tartott, de azt a csendőrség nem engedélyezte. A pártvezér akkor szűkebb körű politikai tanácskozásra hívta meg híveit és ellőttük hatalmas programbeszédet mondott.

— A kormány helyzete meggyöngyült. Az ostrom-állapot bevezetése volt az első etap és ma már ott tartunk, hogy a kor-

mány lemondása szinte elkerülhetetlen. Ha pedig a kormány lemond, akkor csak mi következhetünk, mert a többi pártok kompromittáltak magukat.

Mi huzódik meg Hatieganu állítólagos lemondása körül?

Bukarest, máj. 30.

Egy nap óta a román belpolitika cserdes vizeit Hatieganu Emil erdélyi miniszter lemondása foglalkoztatja.

A hírt a mindig jól informált „Curentul“ röpitette szét és kormánykörökben erősen cáfolták a közleményt. A cáfolat azonban nem sokat változtat a tényeken és a „Tara Noastra“ nagy leleplezéseket ígér be.

A lap szerint Hatieganu Emil, Maniu lemondása óta állandó feszültségben volt a kormánnyal és nem tudott belenyugodni Maniu távozásában.

A konfliktusok két nappal ezelőtt kiélesültek és úgy került ki a lemondás híre.

Lengyelország tovább is a négyhatalmi ellen van

Varsó, máj. 30.

Az Istra című kormánylap nem osztja a kisantant felfogását a négyhatalmi egyezményről. Kormánykörök felfogását tolmácsolva, azt fejtik ki, hogy a négyhatalmi egyezmény folytán a Népszövetség politikáját el fogják tolni a négy nagyhatalom közötti közös érdek irányában. Ez pedig a kisebb hatalmak kárára fog szolgálni.

Schacht és a márka

„Ha a külföldi hitelezők nem engednek, teljesen értéktelenedik a márka“

Berlin, máj. 30.

Dr. Schacht a külföldi hitelezők tegnap Berlinben megkezdődött ülésén előterjesztette a német transzfermatorium tervezetét. Pontos statisztikai adatok alapján ismertette Németország gazdasági és kereskedelmi helyzetét. Egészen sötét képet festett dr. Schacht a német pénzügyi viszonyokról. Közölte, hogy július 1-én a diszkont bank hitel levonása után a márka fedezeti alapja 8 százalékra csökken, a tartalék pedig semmivé zsugorodik.

Bejelentette, hogy ha a szóban forgó engedményeket nem teszik meg a hitelezők akkor nem lehet megakadályozni a külföldi márkaeladásokat és

így a márka értékelésében egy olyan átszállás jön létre, aminek következté-

ben a márka még jobban értéktelenedik, mint 1922-ben. A birodalmi bank ezt nem engedheti meg és ezért nem vállalhatja a felelősséget.

— Bukarestbe érkezett a Dresdener bank vezérigazgatója. Bukarestből jelentik: A román-német ellentétek elsimitása végett vasárnap Bukarestbe érkezett Guttman, a Dresdener Bank vezérigazgatója azzal a hivatalos megbizatással, hogy enyhítse a Románia és Németország között keletkezett súlyos ellentéteket. Guttman közvetlenül tárgyalt Madgearu pénzügyminiszterrel és Anghelescuval, a Banca Nationala kormányzójával. A vezérigazgató néhány napra Bukarestben fog eltölteni.

Ma nap

Két eset

Két nap egymásután olyan események történtek, amelyeket nem hagyhatunk szó nélkül. Az egyik Bukarestben, a másik Tor-da mellett két községben.

Az egyik

Tischler Mór agyonlőtte Siancu rokkant kapitány, a Semmitőszék palotájának tárgyaló termében.

A revolver még füstölgött a merénylő kezében, amikor Tischler, aki perrel védte több ezer holdas erdejét, amit kisajátítottak, ennyit mondott:

— Artatlanul halok meg.

Siancu kapitány pedig, amikor a soros ügyész kihallgatta a következőket mondta:

— Ennek így kellett lennie. Én szolgáltattam isteni igazságot, mert nem győztem várni a törvény igazságára.

Alljunk meg ennél a kijelentésnél, mert körül forog ma itt minden baj.

— Én szolgáltattam igazságot — hallik Siancu szava.

És eszünkbe jut a jasi eset, amikor Zelea Codreanu lőtte agyon Manciu prefektust, vagy a bukaresti, amikor Deza diák lőtt rá Anghelurescra.

A szent nacionalizmus jelszavával emberek, alakulatok nem törődnek a független bírósággal, semmibe veszik az igazságszolgáltatást, fütyülnek a törvényre és egyszerűen maguk vesznek elégtételt. Maguk bíraskodnak a saját ügyükben.

Ahogy most is Siancu kapitány, aki lelőtte Tischler Mór.

Tischler Mór nem beszél már többé. Nem kérdezi meg Siancut, úgy, ahogy ott a Semmitőszék folyosóján utóljára:

— Miért gyűlöl ön engem kapitány ur?

Tischler Mór meghalt és odafönn, ha megkérdezik, miért jött el, csak így válaszolhat:

— Kerestem az igazságot és amikor már majdnem megtaláltam — agyonlőtt egy ember, akinek sohse vétettem.

A másik

Sinfalva és Borrév magyar lakossági is tudja ma már, hogy mit jelent az, ha a tömeg maga ítélkezik. Hajdu Sándor sinfalvai magyar testvérünk meg éppen jól tudja, hiszen ma már ő is odafönn a jó Isten trónusánál jelentkezett bevonulásra.

Nem találunk elég súlyos és komoly szavakat, amelyeket kérőleg odaterjesztenék a magas kormány elé s amelyben meg szeretnők érdeklődni, hogy kinek, kiknek is a büne volt tulajdonképpen a sinfalvai s borrévi eset? De a kérdés, amit a kormányhoz juttatunk ilyenképpen — vád is. Nem fenyegetés, de vád. Kemény és igaz vád. Mért nem akadályozták meg a hatóságok a két falu magyar lakosságának súlyos bántalmazását? Hogy lehetséges az, hogy a borrévi csendőrség, mely Botár Ferenc házához közel van, nem verte szét a tömeget s ha kellett nem lőtt a tömegbe? Kérjük a kormányt, mit szándékozik tenni ebben a szomorú ügyben, hogy az erdélyi magyarság amugy és ezerszeresen meggyötört lelkét megbékéltesse? Vajjon megbüntetik-e a bűnösöket, a felbujtókat?

Mért valamit tenni kell. Jogállamban senki nem lehet a maga bírója. Az meg egyenesen nem gavallér dolog, hogy az erős verje meg a gyengébbet.

Ahogy Sinfalván és Borréven is történt.

Allapítsuk meg, hogy valami nincs rendjén. A lelkek amugy is felizgatódtak és elég egy halk bujtogató hang, biztatás és kész a veszedelem.

Kormányintézkedésre van már itt szükség, mert különben a Tischler Mór esete is, meg a sinfalvi is s a borrévi is megismétlődik.

Lefartóztatták a marosvásárhelyi halálautó sofőrjét Tulterhelés okozta a katasztrófát

Marosvásárhely, máj. 30.

Részletesen beszámoltunk arról a megdöbbentő autószerencsétlenségről, amely Szinaja közelében történt. A kihallgatások során kiderült, hogy az autóbust Szinajáig Savu János sofőr vezette. A szerencsétlenség színhelyétől egy pár kilométerre Mult Gyula tilt a kormányhoz, aki a rendesnél nagyobb sebességgel vezette a kocsit tovább, amely már az elindulásnál túl gyorsan terhelte. A 34 felnőtt és 4 gyermekutason kívül rengeteg csomagot is vitt a kocsi. A meredek, süppedékes ut és a kocsi tulterhelése volt

a féktörésnek okozója, amely a gyorsabban párosulva felidézte a borzalmas tragédiát. Mult Gyulát a prahovai törvényszék fogházába szállították, ahol mindaddig őrizetben marad, míg a felelősség kérdése nem tisztázódik.

— Gyengélkedés idején, különösen, ha a rosszullétet szorulás fokozza, a természetes „Ferenc József” keserűviz fájdalommentes székürülést és kielégítő emésztést hoz létre.

Ha valami közbe nem jön

Ma írják alá a négyhatalmi egyezményt

Páris, máj. 30.

Jól értesült francia körök úgy tudják, hogy a négyhatalmi szerződést ma írják alá Rómában. A francia államtanács ma dönt a tervezet legutóbbi megbeszélés és elfogadott szövege alapján. Az aláírás utánegy óra múlva valamennyi állam fővárosában kihirdetik a négyhatalmi egyezmény helyes és pontos szövegét.

A földművelésügyi minisztérium jelentése szerint

Jó termés ígérkezik

Bukarest, máj. 30.

A földművelésügyi minisztérium a terméskilátásokról a következő jelentést adta ki:

Az idő kimelegedése óta a vetések alkalmas módon fejlődnek. Ha a meleg idő

tovább tart, a vetések hamarosan visszanyerik a hideg által szenvedett késedelmet.

A buza kitünően mutatkozik. A kukorica vetése az ország egész területén véget ért. A gyümölcsök és a szőlők normálisan fejlődnek.

Hát ez meg már mi?

Végrehajtó utján veszi az állam birtokba a ditrói római katolikus iskolákat

Ditró, máj. 30.

A gyergyói járásbírósa ítéletet hozott, amelynek alapján az összes ditrói római katolikus iskolákat június 9-én végrehajtó utján veszik állami birtokba. Ez az intézkedés

nagy felháborodást keltett a ditrói magyarság körében, annál is inkább, mert az állami iskolák megfelelő helyiséggel már rendelkeznek.

Felmentették a zacharin csempészéssel vádolt kereskedőket

Nagyvárad, máj. 30.

A törvényszék Mitescu-Sulutiu tanácsa tegnap hirdetett ítéletet Roth Lajos margittai és Berger Izsák nagyváradi lakosok bűnperében. A két embert — mint ismeretes — zacharincsempészes vádjá miatt vonták felelősségre és ugyancsak emiatt büntette meg őket 15 ezer lejre a minisztérium.

Nemrég tárgyalta a nagyváradi törvényszék az ügyet, ami azáltal is érdekességet nyert, hogy a hatalmas mennyiségű zacharin után közel félmillió büntetést is ki lehet róni.

Dr Markovits József és dr Simonca György védtek a vádlottakat.

11 órakor hirdették ki az ítéletet, melynek értelmében

mentették a vád- és annak követke-

ményei alól a két vádlottat. Az ügyész felebbezett.

Korán kezdi

20 lejeseket hamisított egy nagyváradi fiú

A rendőrség tegnap ügyes fogást csinált. Osorhan komiszár vezetése alatt több detektív ment ki a Püspöki utra, ahol házkutatást tartottak a 17 éves Nagy László lakásán. A házkutatás eredményeképpen egy pénzhamisító gépet foglaltak le és Nagy bevallotta, hogy huszlejeseket hamisított, melyet a sógora hozott forgalomba.

A fiatalok pénzhamisítót szülei vel együtt őrizetbe vették.

A lelketlen izgatók és felbújtók szigorú megolntetését várja a magyarság

Mi is történt igazán Sinfalván és Borréven

A borrévi magyar kórcsmáros feleségét félőrülten beszállították a tordai kórházba

Torda, máj. 30.

Nincs, de nem is lehet magyarázkodás a tegnapi Sinfalván és Borréver megtörtént események ügyében. A hatóságok ne szepit-senek, ne próbálják a kedélyeket lecsillapítani, hanem alkalmazzák csak a rend érdekében megalkotott Marzescu-törvény szankcióit. De ezt aztán 100 százalékosan és büntetésék meg azt a tömeget, amely vandál módon tört, rabolt és verekedett. Románia presztízse megköveteli, hogy ebből nem csinálnak nemzetiségi kérdést és a bűnösök, de különösen a felbújtók elnyerik méltó büntetésüket.

A barbár rajtaütésről egyébként részletesen az alábbiakban számolunk be:

Megrohamozták a békés, vasárnapi pihenőn otthon ülő magyarokat

Végetérven a tordai revíziós gyűlés, a résztvevők egy része a Topánfalva felé induló vonaton ment haza. Tordától a második állomás Sinfalva, amelynek lakosai magyarok és románok vegyesen. Amikor a vonat megérkezett, — ugylátszik, hogy előzetes terv szerint — leugráltak a vonatról és

elibe álltak a mozdonyvezetőnek s halállal fenyegették meg, ha előbb megindul a vonattal, amíg ők egy kis látogatást tesznek a faluban.

A mozdonyvezető nem mert ellenállni a fenyegetőzésnek és nem indította el a vonatot, amíg a „látogatók“ a faluban jártak.

Sinfalván — vasárnap lévén — békésen ültek a magyarok házuk előtt, amikor a tömeg nagy zajjal az unitárius templom felé rohant. Legelőször Gombos Mózes gazda házába rohantak be. A ház lakói a mintegy száz főből álló támadó sereggel szemben teljesen tehetetlenek voltak. A házat és az udvart

feldúlták, mindent összetörték, vagy kihordtak belőle.

Szétdujják a paplakot is

Ahogy a tömeg Gombos Mózes gazda vagyonával „végzett“, nekirohant az unitárius paplaknak és azt teljesen feldulta. Árkosi Tamás lelkész és családja csak az utolsó percben tudott elmenekülni, különben ő is áldozatul esik a tömeg dühének.

A legborzalmasabb rombolást Szabó Lőrinc gazda házában végezték. Szabó Lőrinc Sinfalva magyarságának vezető embere s így a tömeg dühé vele szemben nyilatkozott meg legerősebben.

A házban nem marad épen semmi. Mindent szétromboltak és elhordtak.

A tömeg vandalizmusára jellemző, hogy még a marhákat is összeverték az istállóban.

Ezután még több házat rohantak meg és romboltak össze. Azokat az embereket, akiknek nem volt idejük elmenekülni, a tömeg össze-vissza verte. Ledöntötték a kerítéseket, kerítésfákkal verték meg mindazokat, akiket utjukba találtak. Minden házból, ahova betörték, rengeteg holmit hurcoltak el s amikor mindent elintéztek, szépen visszatértek a vasúthoz és tovább indultak.

Borréven is látogatást tesznek

Allig ért a vonat Borrévre, újból lerohantak a megittasodott emberek és Botár Ferencnek a magyar vendéglősnek házat támadták meg. A házban

összetörték az összes butorokat, elvitték mindent az utolsó kanálig, sőt harmincezer lej készpénz és számos érték-papír is eltiűnt.

Botár Ferencné kis unokájával a padlás füstölőjébe bujt el s ott akadtak rá eszméletlen állapotban. Tordára szállították, ahol állítólag az örültség tünetei mutatkoznak rajta.

A legszomorubb az esetben az, hogy a kórcsma mellett van a csendőrség, mely megakadályozhatta volna a borzalmas rombolást, de

érthetetlen okokból kifolyólag nem csinált semmit.

Ez történt az Urnak 1933. esztendejében, az évek nagyhangú békét hirdető májusában nálunk, ahol mindig azt hangoztatják, hogy békében akarnak élni a kisebbségekkel. Hogy mi lesz ennek a folytatása, a jó Isten tudja. Jó vége, semmiesetre sem!

Julius 1-én

Új rendszer lép életbe az árúbehozatal kontingentálásában

A kormánynak az a terve, hogy az új kontingentálási rendszert július 1-én életbelépteti. Mindenesetre megvárják a londoni konferenciát, amely ha megfelelő eredménnyel zárul az agrárállamok külkereskedelmét illetőleg, akkor Románia kész örm-tézkedéseket tesz a külkereskedelmünk viszonylatainak megjavítására.

Bukarest, máj. 30.

Éhségstrájkba léptek a szatmári fogház összes kommunista foglyai

A cellákban való elkülönítés ellen tiltakoznak

Szatmár, máj. 30.

A szatmári ügyészség fogházában több mint husz olyan fogoly van, akiket a törvényszék kommunista propaganda miatt ítél el, abozban az ítéletek még nem jogerősek. Ezek a foglyok egy ide vonatkozó törvény alapján külön cellában vannak elhelyezve és az ítélet jogerőre emelkedését egymástól teljesen elkülönítve kell bevárják.

Tekintettel arra, hogy már hosszú hetek óta várják, hogy ügyükben a Tábla ítékezze és ez még mindig nem történt meg,

most egyöntetűen éhségstrájkot kezdtek. Szombaton délelőtt már egyikőjük sem vett magához ételt és kijelentették, hogy mindaddig, amíg közös cellába nem helyezik őket folytatni fogják az éhségstrájkot.

Hangsúlyozták, hogy a strájkjal semmi egyebet nem akarnak elérni, minthogy teljes elkülönítésüket megszüntessék és ha nem is mindannyiukat teszik egy cellába, legalább többedmagukkal legyenek, mert a hetek óta tartó állandó egyedüllét az idegeiket tönkretesz.

Fényes nappal 150 ezer lejt raboltak el Aradon egy belvárosi üzletből

Arad, máj. 30.

Vakmerő módon, hétfőn a déli záróra alatt fosztották ki eddig még ismeretlen tettesek Szmuty Pál Str. Metianu (Forrayucca) 4. szám alatt levő divatárúüzletének kasszáját, amelyben 150 ezer lej készpénz volt. A divatárúkereskedő, akinek az üzlete mögött van a lakása, délben egy óra után néhány perccel zárta be üzletét.

Az üzlet ajtaja előtt levő vasredőnyt a kereskedő ebédidő alatt nem szokta lehuzni, csupán a belső ajtót lakatolja le. Nőtlen ember lévén, nem vezet háztartást és így az üzletből minden délben az egyik aradi vendéglőbe megy.

Pontosan két óra lehetett, amikor a kereskedő ebédidő jövet befordult a Forrayucca sarkán. Itt nyomban szemébe tűnt hogy az üzlet előtt levő vasredőny le van zárva. Legnagyobb megdöbbenésére, amikor felhuzta a redőnyt, az ajtó között üvegdarabokat talált és azután fedezte fel, hogy a bejárat től balra eső kinkat üvegablak körülbe-

lül 20—40 centiméteres darabon ki van törve.

Két perc alatt az üzlet ajtaja is feltártult és a kereskedő egyenesen a kasszához rohant, ahol mintegy 150.000 lejnyi készpénz volt elhelyezve. A kassza fiókja a pulton hevert és benne mindössze egypár apró lej volt. A rendőrség bevezette a nyomozást.

FILMPALACE

Szerda, csütörtök
RENATE MULLER
és HANS NIESE

Vihar a vizespohárban

Bruno Frank leghíresebb vigjátéka filmen

1933.
VI. 1.

ERDELYI
MAGYARSÁG

3

A vadon leánya

Ha tehát elszéledtek is: akkor sem számít az egész baleset. Ezek az én régi teherhordóm elégségesek lesznek... De két hét Dyke ezuttal sem érzett lelki furdalást, hogy hazudott.

— Két hét legkevesebb, — mondta hidegen... — Hisz egyenest Schommhoz szandékozik?

— Bizonyára.

Dyke itt Jeannera pillantott. Aggodalom nem látszott az arcán, csak halálos komolyság. Hiszen Recco mit javasolt mást, mint hogy minden támasz nélkül, meggondolatlanul annak az embernek kénye-kedvére bízzák magukat, akit Deitrich gonoszaknak irt le és akiről Jeanne is azt hiszi, hogy erkölcsileg teljesen beszámíthatatlan.

— Nos, — mondta — ön tudja legjobban saját szándékait. Valószínű, hogy kisérletünk másik részét is áthozhatjuk a lápon. Ha megszöktek, utánuk megyek. Már pedig én egész bizonyos vagyok benne, hogy megszöktek. Akiért azonban élettemmel is jót állok, hogy minden tőle telhetőt megtesz az Haliz. Azt hiszem, ebben egyetért velem ön is?

Egy darabig megint csönd lett és mintegy közös akarattal egyszerre mind a rengetegből jövő külső neszekre lettek figyelmesek: — a szakadatlan levélsöpögésre, a békákra, egy bölönbika mély bugására a mocsárból, papagályokra odafönt, a majmok makogására és fészkelődésére, megzavarta őket valami portyázó leopárd.

A Wachuga-beliek szokatlanul csendesek voltak. Vacsorájukat bevégezték. Nehány lefeküdt. A többi azonban ott guggolt a tűz fölött, amelynek kezüket melegítették. És olykor furcsán yugtalansággal fürkésztek a sötétséget.

Vajjon láttak-e benne olyan dolgokat, miket féhérnek nem adatott látni? Dycke sokszor töprengett ezen. Kutyákat látott viselkedni úgy, mint ahogy ezek. Valami kettségbeejtően riasztó volt a rengeteg most éjjel.

Mi történt vajjon a lápon túl a sötétben. Volt szívük megugrani a teherhordóknak? Vagy ott maradtak állóhelyükön, ahogy ő mondta Recconak és várnak már reggelig?

Egyetlen nesz sem érkezett a vadonból, amely embertől eredhetett. Talán az egész menetet elnyelte a mocsár...

Recco hirtelen fölrezzent, majd fölkelte. — Nos, azt hiszem nem tehetünk semmit reggelig. Megyek aludni. Hát ön mit csinál Dyke?

— Megpróbálom megkeresni őket meg egyszer. Azt gondoltam lövök vagy kettőt. Bár nem tudom, okos dolog-e ez? De nem akarok lefeküdni.

Vigyázzok, hogy ne hagyják kialudni a tüzeiket. Ezt csinálom.

— Ej, én bizony nem törődnek velük olyan sokat. Két hétig, nem hinném, hogy lehetetlen volna boldogulni az emberekkel.

Recco mosolyogva jó éjt kívánt nekik. Látták, amint lámpásával átment a sátrába. De, mikor eltűnt, Jeanne hirtelen megértette Dyke karját.

Rendkívüli változáson ment keresztül. A bátorság oda volt. Ugyanolyan rémület volt a szemében, mint amilyenre Deitrich kunyhójából való távoztakor emlékezett Dyke s amely benne kísértett azon az éjszakán, egészen az ucca végéig, ahol az a két ember megrohanta a sötétben. A leány csaknem gyermekesen viselkedett. Akár csak gyerek bökke volna meg őt, aki támaszt keres szorongásában. Az ajka remegett. Vaalmit süttogott is, de mind ez hirtelen megszünt. Visszavonta a kezét s az ajka nyájas molyra nyílt.

Még mindig nem állították össze a román válogatottat

Bukarest, máj. 30.

Bukarestben tegnap délután nagy triál-mérkőzést rendeztek a válogatott jelöltek között. A válogatott csapat ellenfele a katonai válogatott volt, amely 10:1 arányu súlyos vereséget szenvedett. Az első félidőben a következő összeállításban játszott a csatársor: Bindea, Valcov-testvérek és Dobay. Ez az összeállítás nem vált be, a három Valcov ugyancsak elhanyagolta a temesvári szélsőket és ennek következtében a félidő eredménye 1:1 volt.

A második félidőben megváltoztatták a csatársor összeállítását a következőképpen: Bindea, Valcov III., Ale Popescu, Bodola, Dobay. Ebben az összeállításban kilenc gólt lőtt a csatársor. A csapat egyik legjobb embere Kotormányi, a Ripensia középfedezete volt.

A válogatott csapatot még nem állították össze, azonban Bukarestben valószínűnek tartják, hogy a csatársor a tegnapi triál-mérkőzés második félidei összeállításában kerül a válogatott csapatba.

Róma és Berlin harca az 1936-ik évi olimpiászért

Róma, máj. 30.

Mint Rómából jelentik, Róma változatlanul pályázik az 1936-os olimpiász megrendezési jogára. A német sportban lejátszódó események a nemzetközi sportvezérek szerint egyre kevésbé teszik alkalmassá Berlint arra, hogy az olimpiászt az olimpiai gondolatnak megfelelően bonyolíthassa le. Egyre valószínűbb, hogy Berlinben csak csonka olimpiászt lehetne rendezni, míg Rómában az olasz sport fejlettségének megfelelően impozáns keretek között lehetne megtartani az olimpiai játékokat.

A nemzetközi olimpiai bizottság ebben

a kérdésben a pünkösöd után Bécsben tartandó tanácskozáson fog dönteni.

Bécsben az a szenzációs hír terjedt el, hogy Berlin a pünkösöd után tartandó kongresszuson már nem is fog ragaszkodni ahhoz, hogy az olimpiászt neki ítéljék oda. Ebben az esetben Róma lesz az 1936-os olimpiai játékok színhelye. A kongresszuson megjelennek a nemzetközi sportélet vezérei és képviselteti magát a labdarugó sport is, a francia Rimet révén. Magyar részről Sztankovits Szilárd és Kankovszky Artur lesznek jelen a tanácskozásokon.

A magyar profibajnokság végeredménye

Budapest, máj. 30.

A magyar bajnokság végeredménye a következő:

Ujpest: 22 17 3 2 89:30 37.
Hungária: 22 16 4 2 74:28 36.
Ferencváros 22 16 3 3 80:22 35.
III. ker. 22 11 5 6 51:38 27.
Budai 11. 22 10 5 7 41:43 25.

Bocskai: 22 8 6 8 40:37 22.
Szeged FC: 22 7 5 10 32:47 19.
Kispest: 22 6 7 9 40:55 19.
Attila: 22 6 1 15 30:50 13.
Nemzeti 22 4 5 13 31:62 13.
Somogy: 22 3 3 16 25:63 9.
Soroksár: 22 3 3 16 27:85 9.

Kis hírek a sportvilágból

Atlétika

A budapesti MAC atlétikai versenye felázott pályán folyt le, a következő eredményekkel:

100 m. síkfutás: 1. dr. Raggambi 11 mp
400 m. síkfutás: 1. Fried 51.6 mp.
1000 m. síkfutás: 1. Szabó 2 p. 30.8 mp
5000 m. síkfutás: 1. Kelen 15 p. 38.4 mp.

110 m. gátfutás: Szabó 15.8 mp.
Magasugrás: Késmárki 185 cm.
Távolugrás: Balogh 723 cm.
Rudugrás: Zsuffka 3.80 cm.
Súlydobás: Darányi 14.40 cm.

Diszkoszvetés: 1. Kulitz 47.07 m. 2. Madarász 47.04 m.

Gerelyvetés: Csányi 55.27 cm.

Varsó atlétikai bajnokságán indult a magyar Bodóssy, aki 180 cm-es eredménnyel nyerte a magasugrást.

Magyarország épée-bajnokságát vívó Somogyi Endre nyerte 14 győzelemmel.

Magyarország egyéni tornász-bajnokságát Sopronban rendezték meg. A versenyt Péter Miklós nyerte, 220.9 ponttal.

Uszás

A budapesti vízpoló villámtornát, melyen Horthy Miklós kormányzó is megjelent, az UTE csapata nyerte meg, amely a döntőben 2:1 (1:1) arányban győzte le az MTK csapatát.

Bolzano, máj. 30.

Az FTC vízpolócsapata szombaton 11:0 (6:0), vasárnap pedig 18:0 (8:0) arányban győzött az olasz vízpoló csapat ellen.

Tennisz

A francia nemzetközi tenniszbajnokságokon, a férfi páros elődöntőben a Borotra, Brugnon pár 5 szettes nehéz küzdelemmel győzött a japán Satoh, Nuno kettős ellen. A japánok az ötödik szettben 4:1-re, majd 5:2-re vezettek. A francia Gentien 6:1, 6:2, 6:3 arányban győzött Gabrovitz ellen.

A francia nemzetközi tenniszbajnokságban Kehrling 6:3, 4:6, 2:6, 6:3, 12:10 arányban legyőzte Sertorio olasz bajnokot.

**25 nyeresímes tombolánk
főnyeresíme egy SINGER
varrógép!**

Nagyiklódon helyezik nyugalomra Tischler Mór

Bukarest, máj. 30.

Mint már tegnapi számunkban jeleztük a súlyosan megsebesült Tischler Mór szer-zete nem volt elég erős ahhoz, hogy az ope-rációt kibírja és tegnap hajnalban meghalt. Halálával lezárult ugyan a közte és mőcök között felmerült pernek a személyi része, de a per tovább folyik. Sajnos, hogy ennek a pernek áldozatául esett a becsületes Tischler Mór.

Mi történt a kisajátítások körül?

Tischler Mórnak a kolozsmegyei mőc-vidék havasain voltak hatalmas erdőségei s ezek miatt több mint egy évtizede folyik a pereskedés. Egyszer kisajátították, majd megvette az állam s a vásárról törvényt sa-vazott meg a parlament. Azután újból kez-dődött a per, amelyből bűnügyek nőttek. — Ugyanis az állammal kötött vásár alapjául szolgáló szakértői véleményről, illetve hiva-talos vizsgálatról azt állapították meg, hogy hamis adatokra épült és e hamisítvá-nyokat olyan miniszteri inspektorok csi-nálták, akiket lefizettek.

A bűnügyben az inspektorok és Tischler Mór ellen megindult az eljárás s az egész per komplexumát a bűnüggyel együtt elvet-ték a kolozsvári törvényszéktől s így került a komplikált a bukaresti törvényszék elé.

Az erdőper tárgyalását mindig elhalasz-tották azzal az indoklással, hogy be kell várni a bűnügy ítéletét.

„En önt nem gyűlölöm“

Az ilfovi törvényszék előtt Tischler Mór Pera Popescu inspektorral együtt jelent meg mert mindkettőjük ellen vesztegetési vádat emeltek, Tischler és fia a folyosón többször összeakadtak Siancuval, akivel hosszasan el-beszélgettek. Tischler egyszer csak odaszólt Siancunak:

— Mondja Siancu, miért gyűlöl On-gem?

— En — hangzott a válasz — nem önt gyűlölöm, hanem azokat a politikusokat, akiket Ön a zsebében tart.

A tárgyalásra csak délután 2 órakor került a sor. Andrei szakértőt hallgatták ki csak, aki megállapította, hogy Tischler könyvei kifogástalanul voltak vezetve. Az elnök ezután kihirdette, hogy a tárgyalást július 26-ára napolja el, mert a tanuk nagy része nem jelen meg.

Mit mond az áldozat fia?

Az áldozat fia Tischler Elemér az aláb-biakban mondja el a merénylet lefolyását:

— Amikor az elnök ennunciálta az el-napolást, apámmal együtt az ajtó felé men-tünk. Siancu a terem közepén lehetett. Egy-zerre lövés zajára lettem figyelmes és ré-mülve láttam, hogy atyám véresen rogyik össze. Kétségbeesve kiáltottam Siancu felé:

— Miért tette ezt? Megölte az atyámat

— Hallgasson, kotródjon innen, mert

Öngyilkos lett egy váradi asszony

Nagyvárad, máj. 30.

Kedd este nyolc órakor a mentőket ar-ról értesítették, hogy a Gyár-ucca 9 számú házban egy asszony megmérgezte magát. Habinyek Jánosné 43 éves asszony zsírós-szódát ivott. A szegény asszony afeletti el-keseredésében lett öngyilkos, hogy kéthavi házbérrel tartozott és házigazdája azzal fe-nyegette, hogy kilakoltatja. A nagymennyi-ségű marólug súlyos belső égési sebeket okozott és Habinyek Jánosné a mentők életveszélyes állapotban szállították a kó-rházba.

magával is végzek! — volt Siancu válasza.

A kórházban Tischlert azonnal megope-rálták Tischler Móron azonban nem segített a operáció és a kétszeri vérátömlesztés sem.

Kedden hajnali negyed három órakor be-állott az agónia és

Rövid szenvedés után Tischler Mór ne-gyed 4 órakor meghalt.

Siancunak Hitler volt az ideálja

Tischler Mór holttestét a főügyészség rendeletére a törvényszék bonctani intézeté-be szállították, ahol felboncolják. A holttes-tet csütörtökön szállítják Nagyiklódra, ahol a családi sírboltban helyezik örök nyugalom-ra. A hatóságok házkutatást tartottak a merénylő Siancu kapitány lakásán a Majes-tic-szállóban és iratait levelezésével együtt lefoglalták.

Siancu előéletéről kiderítették, hogy egzaltált ember volt, aki mindig a szélsősé-ges irányzatok felé hajlott. Előbb kommu-

nista volt, majd amikor Hitler uralomra ke-rült, meggyőződéses hitleristának vallotta magát és kijelentette, hogy csak Hitler mentheti meg a világot. A Tischler-pörben közvetlenül nem volt érdekelve, csak mint a mőcök védője követte el a merényletet.

A fegyverszakértők megvizsgálták a Tischler által használt fegyvert és megállá-pították, hogy a második lövésnél csütörtö-köt mondott a revolver és így csak hajsza-lon mult, hogy nem kettős gyilkosság tör-tént.

A Curentul írja:

A Magyar Gazdasági Szövetség résztvett a revízióellenes gyűléseken

Bukarest, máj. 30.

A Curentul ismét foglalkozik a vasárnapi antirevizíós gyűléssel, amelyből kü-lönböző tapasztalatokat von le. Így megállapítja Pamfil Selcaru lapja, hogy a vasár-napi kongresszusra a kisebbségi pártokat is meghívták. A németek képviselői részt is vettek ugy Bukarestben, mint az ország különböző részeiben a revízió-ellenes demonst-ráción, a magyar párt azonban távol tartotta magát. Ezzel szemben a magyar gazdasági szövetség delegátusai részt vettek a gyűléseken és képviselik a határok sértetlenségét és békét követeltek.

TITULESCU:

Felforgatnám a világot földünk egyetlen miliméteréért

Prága, máj. 30.

A román újságírók felkeresték Titules-cu külügyminisztert és a mai külpolitikai helyzetről, de különösen a revízió kérdése-ről felvilágosítást kértek. Titulescu a követ-kezőket válaszolta:

— Ti ismertek engem és tudhatjátok, hogyha bármilyen kellemetlenség is volna, nem lennék ilyen nyugodt. Földünk egyetlen miliméteréért, vagy állambiztonságunkért

képes volnék felforgatni az egész világot. Nincs semmi baj. Eppen ellenkezője történik és Romániát a közeljövőben igen kellemes meglepetés éri.

Titulescu a cseh újságíróknak is nyilat-kozott és annak a fontosságát hangoztatta, hogy a gazdasági közeledést a három or-szágnak minden körülmények között meg kell valósítania.

Dollfuss kicsi, de erélyes

Be akarják szüntetni Ausztriában a nemzeti-szocialista párt működését

Bécs, máj. 30.

Az osztrák kormány politikai terveinek előterében elsősorban a nemzeti szo-cialista párt működésének a beszüntetése áll. A bécsi lapok szenzációs feltalálásban közlik azt a hírt, hogy a horogkeresztes akciók betiltása küszöbön áll. Az osztrák miniszter tanács dönt ebben a kérdésben.

Két megoldási lehetőséggel fog az osz-trák minisztertanács foglalkozni. Szó van arról, hogy teljesen beszüntetik a horogke-resztesek politikai működését, vagy pedig

csak részlegesen fogják tilalmi rendeletekkel megakadályozni mozgalmukat.

20 lapfej,

1—20 sorszámmal értékes nyereményhez juttatja az Erdélyi Magyarság olvasói

1933. VI. 1.

ERDELYI MAGYARSÁG

5

Árvizek a regátban

Több helyt a vasúti forgalom szünetel,
a víz sok helyen elmosta a töltést

Bukarest, máj. 30.
Besszarábiában és a régi királyság egyes részeiben az árvíz veszedelmes méreteket ölt és rengeteg kárt okoz. Tegnap bizottságot küldött ki a kormány, amelynek az a feladata, hogy az árvíz sújtotta vidékek lakosságának támogatásáról gondoskodjon. Az árvíz sok helyen teljesen kimos-ta a vetéseket és a lakosságot éhínség fenyegeti.

A kormány idejében gondoskodni akar ezekről a vidékekről. Botosaniban és Soro-

cában a vasúti forgalom ugyyszólván teljesen megszűnt. Sok helyen a vasúti pályatest még nincs teljesen víz alatt, de a sodró árvíz a vasúti hidakat veszélyezteti és óvatosságból itt is beszüntették a forgalmat. A vasúti vonalak helyreállítására a CFR igazgatósága munkásosztásokat küldött ki az árvíz sújtott területekre.

Botosanban a felhőszakadás nyomán keletkezett árvíznek emberáldozatai is vannak, hét gyermek a vízbe fulladt. Egész juhnyá-jakat nyeltek el a habok.

Igazságtalan adóztatás a Székelyföldön

Olyan magas adókat vetnek ki a székely gazdákra, hogy
azt behajtani sohse tudják, mert nincs miből ki fizetni

Csikszereda, máj. 30.
Megkezdődött a Székelységben is a földadó kivetése. A kivetés azonban olyan méltánytalan, sőt igazságtalan, hogy a székelyek a legnagyobb kétségbeeséssel néznek a jövő elé. A bizottság a havasi legelőket holdanként 200 lej, az erdei kaszálókat 300—600 és a belsőségeket 1400—2500 lej tiszta jövedelem után adóztatják meg.

Aki járt már a Székelységben, tudja csak igazán, hogy ez az adókivetés mennyire igazságtalan, mert bizony a kaszálók, földek

nagyon silányak.

De sérelmezik az adóalanyok azt is, hogy az adókivető bizottságok semmibe veszik a földön levő terheket. Meg is felelbezik az összes kivetéseket.

Az igazságtalan adókivetés miatt nagy az elkeseredés, mert az amugy is a tönk szélén álló székelyek adót fizetni már így is alig tudnak s bizony felő, hogy kihúzzák lábuk alól azt a kevés földet, ami még megmaradt.

Agyonlőtte magát egy hadnagy Marosvásárhelyen

Nagyváradon egy 16 éves huszár lett öngyilkos a kaszányában

Marosvásárhely, máj. 30.
Filimon Vasile hadnagy, a 82. gyalogezred hadnagya tegnap reggel lakásán revolverével agyonlőtte magát. Előző nap vidáman szórakozott a városban és öngyilkosságának senkisémet tudja magyarázatát adni.

Nagyvárad, máj. 30.
Az ötös Rosiori huszárezred laktanya-

ban tegnap reggel 6 órakor borzalmas öngyilkosság történt. Lalu Petru fiatal huszár közlegény eddig meg nem állapított okból,

szolgálati fegyverével szájbálította magát. Az ügyeletes tiszt értesítette a mentőket, akik az öngyilkos katonát a csapatkórházba szállították. Eletben maradásához alig van remény.

Szentimrén zászlóval kell vonulni a sorozásra

Letartóztatott a csendőrség hat legényt, mert magyar nótát énekeltek, de a váradi ügyészségről elégedtek őket

Hat hegyközségi legényt: Nagy Mihályt, Kovács Vincét, Nagy Ferencet, Horváth Gyulát, Pipó Józsefet, Varga Jánost és Mókos Ferencet kísérték be tegnap a csendőrség a nagyváradi ügyészségre. A hat legény még május 17-én sorozásra indult Szalárdra. Vigan, dalolva mentek, mint ahogyan sorozáskor divik. Magyar nótákat énekeltek nem énekelhettek mást, hiszen egyikük sem tud románul.

A szentimrei csendőrmester azonban elébük állott és rájuk rivallt románul:

— Ne énekeljétek magyarul, vagyétek kézbe a román zászlót és úgy menjétek sorozásra!

— Mit akar az őrmester ur? — kérdezték a legények, — de mire megértették és természetesen szót is fogadtak, kézbe vették a zászlót, az őrmester saját kiabálásától annyira dühbe jött, hogy jegyzőkönyvet vett fel a legények ellen. Hétfőn reggel aztán Szalárdon és Biharon keresztül bekísértette őket az ügyészségre.

Popescu soros ügyész rövid kihallgatás után mind a hat legényt szabadlábra helyezte.

RADIOMŰSOR

CSÜTÖRTÖK

BUKAREST. 12: Gramofon. 17: Dinicu zenekar. 19: Előadás. 19.20: Gramofon. 20: Dalest. 20.20: A rádiózenekar szimfonikus hangversenye. 21.15: A hangverseny folytatása.

BUDAPEST. 6.45: Torna. Utána gramofon. 10: Felolvasás. 12.05: Gramofon. 13.30: Cigányzenekar. 16: Novella. 17: Gazdasági előadás. 17.30: Kentler-trio. 19.20: Előadás. 19.30: Operanövendékek vizsgálversenye. 22 és 30: Jazz-zene

RAZDOR-RAZDOR ORADEA

— Vér-, bőr- és idegbajosok a természetes „Ferenc József” keserű vizet mint igen jó békítiszítót szeri eredményesen használják. Az orvosi tudomány legjelentősebb képviselői írják, hogy a „Ferenc József” víz hatásával minden tekintetben meg vannak elégedve.

Csikmegyei hírek

Csikszereda, máj. 30.

A községi előjáróságok rendeletet kap-tak, amelynek értelmében minden kocsi- / rendelkező csikmegyei lakos 1 méter magas kavicsrakást köteles az országuttra hordani.

Ráduly Lajos csikszentgyörgyi jegyző felfüggesztette állásától a prefektus szabálytalanságok miatt.

Gergely László és Sáska Albert csikszentdomokosi gazdálkodókat 1—1 hónapi fogházra ítélték mert engedély nélkül főztek pálinkát.

A falusi gazdák által felvett gyámpénztári kölcsönök nem esnek a konverziós törvény védelme alá. Mivel Csikban nagyon sok gazda vett igénybe ilyen kölcsönt. Csikmegye parlamenti képviselői dr. Paál Gábor képviselő és dr. Gyárfás Elemér szenátor eljár-nak a kormánynál, hogy a gyámpénztári adósok is kiméleti időt kapjanak.

A váradi Husiparosok Szindikátusa új tisztikart választott

Nagyvárad, máj. 30.

Kedd délután tartotta közgyűlését a nagyváradi husiparosok szindikátusa. Elnök ké egyhangulag újra Robitsek Bélát választották, akit külön is ünnepeltek abból az alkalmából, hogy királyi kitüntetést kapott. A szindikátus elhatározta, hogy a maximális árak felfüggesztéséért továbbra is harcolni fog, akciót indít a végőhídi taxák leszállításáért és azért, hogy a meszárosok a végőhídon fizethessék az állami adót is. Csatlakoztak Szabó Béni képviselő akciójához, amely arra irányul, hogy a meszárosok ne a kereskedők 16 százalékos, hanem a helyhez kötött iparosok 12 százalékos adóját fizessék.

Időjárás

Lényegtelen hőváltozás, főként nyugaton eső, vagy zivatar hajlam.

PETROLGÁZFŐZŐGÉP különlegességek

„Kronprinz” Matador 800 — lei
„Sitara-Royal” — — 400 — lei
„Haller” Superior — 250 — lei

Kérje a legújabb árjegyzéket gázfőzők-ről stb. és épületvasalásokról. STERN vaskereskedés Oradea, Nagypiac-tér 2. Telefon 8-92.

APROHIRDETESEK

Nem üres reklám, hanem valóság, hogy 6 drb. művészi 70 leier

isakís Róna fényképész készít, Teleki-u. 4.

FELVESZEEK ügyes kézimunkást szabó-sághoz. Ujközép ucca 17. 668

FŐZÉSHEZ értő minden szobaleányt keresek hosszú bizonyítványokkal. Fehér Körös ucca 12.

MINDENES leány felvétetik. Papp, B. ke ucca 3.

Száraz vályog, eladó. Ossi-telep. 54. ucca 6. sz. 670

MEGBIZHATÓ minden fűzőnő azon-nal felveszek. Fährndrich, Deák Ferenc ucca 2, III. emelet. 667

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott uccai szoba kiadó. Bratianu (Szaniszló) ucca 49.

KIADÓ szoba, konyha, pékség és üzlet magános udvarral. Liskai telep, Str. Re-mus 2. 669